

Het Kattenmannetje en andere sprookjes

auteur: Janneke Schotveld
 illustraties: Martijn van der Linden, Georgien Overwater, Nazrina Rodjan, Milja Praagman, Tanneke Wigersma, Annette Fienig, Jan Jutte, Annet Schaap, Sanne te Loo, Liset Celie, Job van Gelder, Linda Groeneveld, Kirsten Offringa, Takako Hamano en Kristof Devos

Groep
3 - 6 (NL)
Leerjaar
1 - 4 (B)
Trefwoorden
sprookjes, verhalenbundel, humor

Van Holkema & Warendorf 2019 - € 15,99 - ISBN 978 90 00 369263

Vijftien voorleesverhalen met sprookjesachtige elementen, geïllustreerd door vijftien illustratoren. Verhalen waarin allerlei onderwerpen, vooroordelen en denkwijzen aan de orde komen en die uitnodigen tot gesprek. Het Kattenmannetje laat zien hoe belangrijk het is om goed naar elkaar te luisteren. Mijntje, uit het sprookje Bunny, verandert haar broertje in een konijn, heeft ze daar nou wel genoeg over nagedacht? En in Reus Dirk laat de ridster zien dat het belangrijk is om eerst te praten en dan pas te schieten. En wat is het antwoord op 'Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wie is de slimste, stoerste en mooiste man van het land?' Sommige verhalen hebben een link naar bekende sprookjes, sommige een duidelijke link naar de werkelijkheid.

1 Vooraf

Laat het boek zien en lees de titel en de schrijver voor. Kennen de leerlingen het sprookje *Het Kattenmannetje*? Waarschijnlijk niet, Janneke Schotveld heeft deze sprookjesverhalen zelf bedacht, het zijn

nieuwe sprookjes. Laat ook haar vorige boek zien *De kikkerbiljetjes van de koning en andere sprookjes* (Van Holkema & Warendorf 2018) ➤

1 Vervolg

- Wie heeft dat boek gelezen?
- Kun je er iets over vertellen?
- Welke bekende 'oude' sprookjes ken je?

Het boek bevat vijftien sprookjes; als je iedere dag een verhaal voorleest, lees je het boek in drie weken uit. Bij een aantal sprookjes vind je een lessuggestie, soms een tip voor een korte activiteit, soms wat uitgebreider. Er zijn ook activiteiten die je kunt gebruiken voor de boekenkring.

2 De sprookjes

2.1 Het Kattenmanneltje p. 4 - 14

De katten vertellen hun problemen aan Het Kattenmanneltje, en het Kattenmanneltje verstuurt kleine briefjes (kattenbelletjes) in de vorm van een poezenhoofd, om de problemen op te lossen.

- Wat is een kattenbelletje?
- Kun je bedenken dat jij een klein briefje zou schrijven?
- Aan wie zou dat zijn en waarover zou het kunnen gaan?
- Wat vind je van deze manier om een probleem op te lossen?

Laat de leerlingen ook een briefje maken in de vorm van een poezenhoofd.

- Wat zou er op het briefje voor de buurvrouw van Joep kunnen staan, of op het kattenbelletje voor Yamal, of voor de brandweercommandant of de hoofdcommissaris?

Je mag natuurlijk ook zelf bedenken voor wie en waarover je een kort briefje wil schrijven.

- Wie wil z'n kattenbelletje voorlezen?

2.2 De laatste ooievaar p. 15 - 23

Kees Ooievaar heeft moeite om een baby te bezorgen bij twee moeders, koningin Ishana en koningin Lupine. Op pagina 19 zegt koningin Ishana: 'U bent dat misschien nog niet zo gewend, maar het volk wel en hier in ons land is het tegenwoordig dan ook heel gewoon als twee moeders of twee vaders een kindje hebben. Iedereen mag met elkaar trouwen, als ze maar echt van elkaar houden, is de regel.'

- Wat vind je van deze uitspraak van koningin Lupine?
- Hoe kan een gezin eruitzien?
- Maakt het verschil of je twee vaders, twee moeders of een vader en een moeder hebt?
- Hoe is dat bij jullie thuis?

2.3 De Roversrots p. 23 - 32

Spreek af dat u dit sprookje in de boekenkring voorleest samen met drie leerlingen.
Rover Manus is honderdvijftig jaar geleden in een rotsblok veranderd, de Roversrots. Na honderdvijftig jaar en vijf dagen wordt hij weer wakker in een compleet andere wereld.
Zijn verbazing over die onbekende wereld wordt beschreven op p. 27 en de helft van p. 28.
Laat drie leerlingen dit stuk tekst voorbereiden waarbij ze goed letten op beleving, frasering en

klemtoon, één als Rover Manus, één als agent en één als verteller. Lees zelf de rest van het sprookje voor, de leerlingen dragen het fragment voor.

- Kun je bedenken wat er voor Rover Manus allemaal anders zal zijn na 150 jaar?
- Hoe zou jij het vinden om over 150 jaar verder te leven?
- Hoe ziet die wereld eruit? Teken het.

2.4 Reus Dirk p. 32 - 40

Lees vlak voor de boekenkring dit sprookje voor. Koning Max is getrouwd met een ridster. Als de lakei waarschuwt voor een reus die stenen op de huizen gooit, wil de dappere ridster erop af. De koning wil dat het leger ingrijpt, hij wil niet dat zijn vrouw gaat, ze is zwanger van hun baby. De ridster gaat natuurlijk toch. Ze gaat niet op de reus schieten maar met hem praten en ontdekt dat hij overstuur is van een vreselijke kiespijn.

Praat in de boekenkring na over dit sprookje.

Tegen de legercommandant zegt de ridster: 'En de volgende keer: eerst praten, dan schieten, begrepen?'

- Hoe denk jij erover?
- Kies een personage uit het sprookje. Hoe ziet dat personage eruit? Wat kun je over

het karakter vertellen?

- Wat is de belangrijkste gebeurtenis in dit sprookje?
- Welk cijfer zou je dit sprookje geven?

Introduceer en promoot hier het boek *Avonturen van de dappere ridster* (Van Holkema & Warendorf 2020, Janneke Schotveld), een hele bundel vol spannende verhalen over de heldhaftige ridster.

- Wie heeft er zin in dit boek en wil in de volgende boekenkring over één van de verhalen vertellen?

Beveel ook het eerste sprookjesboek van Janneke Schotveld aan *De kikkerbiljetjes van de koning en andere sprookjes*.

- Zijn daar liefhebbers voor?

2.5 Het meisje met de lange vingers p. 86 - 96

Pirette is geboren met te lange vingers, en haar moeder wil die vingers korter laten maken. Maar Pirette is tevreden met haar vingers en de kinderen uit haar klas accepteren haar zoals ze is. Ze hebben samen lol, spelen het spelletje juwelendiefje en laten Pirette alle verstopte schatten opsporen; zij

kan met haar lange vingers bij alle moeilijke verstopplekken komen.

Dan wordt Pirette beschuldigd van echte juwelendiefstallen en wil haar moeder haar de volgende dag meenemen naar een dokter om haar vingers in te laten korten. Ze loopt weg en komt bij een heks terecht die ➤

2.5 Vervolg

als blauwe vogel, een birbir, de echte juwelendief blijkt te zijn. De heks vertelt dat iedereen Pirette mist en dat de stad vol hangt met posters. Ze stuurt haar terug naar huis met alle juwelen. Die levert Pirette in op het politiebureau. Iedereen is dolgelukkig dat ze terug is en haar moeder accepteert haar lange vingers. Ze is er zelfs trots op.

Bespreek met de leerlingen dat je uit een sprookje vaak een les kunt leren:

- Welke les zou dat in dit sprookje zijn? (accepteer iemand zoals hij/zij is)
- Wat is er veranderd aan Pirettes moeder in dit verhaal?
- Wat vind je van de houding van Pirette?
- Kun je bedenken wat kinderen niet zou kunnen bevallen aan hun uiterlijk? Heb je zelf iets dat je niet bevalt of waar je juist trots op bent?
- Maak een opsporingsposter voor Pirette.

2.6 Dametje hart van goud p. 150 – 159

Twee niet al te slimme rovers denken dat juffrouw Janssen van 94 een echt gouden hart heeft als ze horen dat de bakker haar dametje Hartvangoud noemt. Ze vatten het plan op om haar hart te stelen. Gelukkig verschijnen er net op tijd twee agenten bij haar huis. Er was namelijk een anonieme tip op het politiebureau binnen gekomen, een briefje in de vorm van een kattenhoofdje.

- Kun je de link leggen naar het sprookje over het Kattenmannetje?

Praat met de leerlingen over uitdrukkingen die je niet letterlijk moet nemen.

- Wat bedoelt de bakker als hij zegt dat ze een hart van goud heeft?
- En wat betekent het als de bakker zegt: 'Het komt voor de bakker.' (p.150)

- En: de bakker glimlachte erbij, 'want hij was een opgeruimd man'? (p.151)
- En als het oude vrouwtje niet 'het hart heeft' om te zeggen dat het litteken niet op een hart lijkt? (p.154)
- Ken je nog meer van dat soort uitdrukkingen?

Laat de leerlingen de scene naspelen waarin Olle en Olof 's nachts aanbellen bij vrouwtje Hartvangoud.

- Wie wil er voor de boeven een schort maken met de tekst 'Meesterbakker' en 'Keukenprins'?

Vertel zelf en laat de leerlingen uitbeelden. Er zijn vijf spelers, twee boeven, vrouwtje Hartvangoud en twee agenten.

3. Verborgene grapjes

De sprookjes in dit boek verwijzen naar elkaar en zijn op die manier met elkaar verbonden. Probeer die verwijzingen samen met de leerlingen op te sporen. Zo komt het Kattenmannetje voor in het eerste en het laatste sprookje en zou er voor hem ook wel een kattenbelletje kunnen worden geschreven; hij is stiekem verliefd op vrouwtje Hartvangoud. De birbir komt voor in het sprookje *Het meisje met de lange vingers*

en in het sprookje *Moza en de Sjeika*. We zien de ridster in meer sprookjes terugkomen, en Prins Ebben heeft een plein dat naar hem vernoemd is: het Prins Ebbenplein. De leerlingen die het eerste sprookjesboek gelezen hebben, hebben misschien wel bekende figuren uit dat boek ontdekt, zoals de ridster en de verliefde prinsessen Lupine en Ishana die inmiddels koningin zijn geworden. ➤

4. Meer informatie

Janneke Schotveld was in oktober 2018 te gast bij de Grote Vriendelijke Podcast om te praten over haar eerste sprookjesboek. Je kunt de aflevering beluisteren op www.degrotevriendelijkepodcast.nl (zoek op Janneke Schotveld).

Op de website www.de-leukste-kinderboeken.nl is een interview te lezen, waarin Schotveld vertelt over de herkomst van enkele sprookjes.

En je kunt natuurlijk Janneke Schotveld uitnodigen op school via deschrijverscentrale.nl voor een schrijversbezoek! Over zo'n schrijversbezoek zegt Janneke: 'Zelfs kinderen die lezen 'stom' vinden hebben na een goed schrijversbezoek jeukende beentjes: mogen we naar de bieb? Want van lezen word je slimmer, rijker, knapper en aardiger. Echt wel!'

Colofon

© Stichting Lezen (2020)
Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek *op school* po (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Cisca van Hemert-Kopmels

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

www.lezen.nl

